

ПУБЛІЦИСТИЧНІ ВИСТУПИ ЮРІЯ КОСАЧА ПРО РОЛЬ МИСТЕЦЬКОГО ПОКОЛІННЯ 20–30-Х РОКІВ ХХ СТОЛІТТЯ В ЗБЕРЕЖЕННІ ТЯГЛОСТІ УКРАЇНСЬКИХ ДУХОВНИХ ТРАДИЦІЙ

У статті висвітлено роль покоління 20–30-х рр. ХХ ст. в збереженні неперервності українських духовних традицій крізь призму публіцистичної практики Юрія Косача, одного із чільних представників шляхетної династії Драгоманових-Косачів. До аналізу залучено різножанрові публікації журналіста, репрезентовані на сторінках національної еміграційної періодики. Акцентовано увагу на спільності світоглядних концепцій Ю. Косача й мистецького покоління 20–30-х рр. ХХ ст. Радянської України на шляху до утвердження авторитету української літератури на світових обширах.

Ключові слова: національні традиції, новаторство, європеїзм, український митець, політичні репресії.

I. Вступ

Юрій Косач створив цілий материк високоякісної літературознавчої публіцистики, позаяк, як і старше покоління роду Драгоманових-Косачів, був продуктивним і талановитим літературним критиком, який умів побачити щонайменші штрихи індивідуальної творчої манери письменника, виокремити те раціональне зерно, яке вирізняє його з-поміж інших працівників літературного цеху. Косач, маючи колосальні енциклопедичні знання з літератури, вільно оперував фактами з історії національного та світового письменства, що дало йому змогу всебічно й ретельно дослідити найскладніші літературні явища. Ю. Шерех влучно підмітив: «Він писав як жив. <...>. Це все було не праця, а приливи невідпорного натхнення» [7, с. 147].

На сьогодні не створено ґрунтовної синтетичної праці про публіцистичну спадщину Юрія Косача, як і не осмислено сучасною наукою засадничі принципи його політичної й культурологічної концепції. Лише в окремих розвідках В. Агеєвої, С. Павличко, С. Романова, Р. Радішевського, Ю. Шевельова окреслено окремі моменти його публіцистичної творчості й діяльності на ниві української журналістики.

У публіцистичному набутку Юрія Косача на сторінках еміграційних видань зустрічаємо значну кількість публікацій, присвячених поколінню 20–30-х рр. ХХ ст. Така увага до талановитого грона митців-попередників із Радянської України була викликана спільністю світоглядної концепції і спільною метою: завоювати та утвердити авторитет української культури на європейській і світовій аренах зі збереженням своєї національної своєрідності. На сьогодні в сучасному журналістикознавстві зазначений тематичний сегмент публіцистичної спадщини Юрія Косача не досліджений, тому актуальність наукової студії очевидна.

II. Постановка завдання

Метою статті є висвітлення ролі покоління 20–30-х рр. ХХ ст. в збереженні неперервності українських духовних традицій крізь призму публіцистичної практики Юрія Косача, одного із чільних представників шляхетної династії Драгоманових-Косачів.

У руслі досліджуваної проблеми вважаємо логічним з'ясувати перцепцію Юрієм Косачем ключових ідеологічних установок й оцінку домінуючих рис творчого доробку знакових представників покоління 20–30-х рр. ХХ ст.

III. Результати

Для виступів Юрія Косача в еміграційній періодичі, присвячених культурній ситуації в Радянській Україні 20-30-х рр., характерні публіцистична наснаженість, безкомпромісність, цікаві асоціації, легкість судження, розмаїтість світобачення. Так, в оглядовій статті «Про літературні відносини в УРСР» Юрій Косач ґрунтовно охарактеризував антигуманну політику радянського уряду в галузі українського культурного життя, основним завданням якої була ліквідація вигаданого «націоналістичного ухилу» в літературі. Публіцист сміливо викриває абсурдність й алогічність сфабрикованих звинувачень і закидів проти українських митців: Яновського – в проповідуванні теорії про тяглість традицій запорозького козацтва у червоної кінноти; Божка – у націоналістично-викривленому трактуванні українського минулого; Поліщука – в пропагуванні петлюрівської ідеології; Сенченка – у націоналістичному романтизмі; Пилипенка – в ідеології куркульства.

Юрій Косач наводить цілу добірку цитат прорадянських критиків, котрі на сторінках тогочасної української літературно-мистецької преси виступали з викривальними публікаціями супроти національних митців, чия творчість не вписувалася в тісні офіційні рамки радянської ідеології. Цікаво, що публіцист не вдається до розлогих коментарів після кожного наведеного прикладу, тим

самим підкреслюючи їх однакову політичну заангажованість і стилістичне маркування. Публіцист робить цілком слушний висновок: “Тож 1933–1934 рр. позначились скаженим наступом окупаційної влади на все, що українське, роки незамаскованих проявів українського сепаратизму, особливо в літературі. Все, що було в ній більш-менш живе, талановите і самодостатнє, що намагалось підняти голову навіть не над чужою доктринаю, а хоча б над її вбивчою атмосферою, не могло байдуже дивитися хоч і на підсвідомий, та безмовний протест мас” [3, с. 5].

Косач означає потенційні варіанти для українського радянського письменника, котрий був зарахований до політично неблагонадійних: арешт, заслання, творче мовчання і, що найстрашніше, перебування в “письменницьких бригадах” під наглядом політвідділів і органів ГПУ, які виконували функцію каральних експедицій. Водночас автор огляду не оминає своєю увагою й не менш трагічного шляху для українського письменника – “корозії таланту” (як означить пізніше це явище В. Стус), мистецького й політичного конформізму, який він ілюструє на прикладі постатей Павла Тичини й Максима Рильського. Публіцист показує, як талановиті поети під ідеологічним тиском з духовних провідників нації стали апологетами офіційної радянської ідеології “за рахунок власного сумління і переконань”, торуючи шлях у літературу “третьому “призиву”, тобто генерації молодих комсомольців”, у творчості яких “українсько-радянська” література набуває специфічних рис – абсолютно невідомих і чужих попередній традиції українського письменства” [3, с. 5].

Критиці в оглядовій статті піддається і прагнення нових “українських радянських письменників” до матеріального збагачення за рахунок літературної праці, що, у свою чергу, за спостереженням публіциста, породжує “монопользацію всього літературного процесу, вислуження перед владою, постійні доноси на письменників-українців, войовничі голосні заяви так званої “оборонної поезії”...” [3, с. 6]. Косач послідовно підводить читачів до висновку, що творчість українських радянських письменників кон’юнктурна, політично заангажована, позбавлена національної самобутності, далека від об’єктивного відображення народних настроїв і є українською тільки тому, що була написана українською мовою. Зразками літературної творчості, “продиктованих Москвою”, він називає “Кінець ескадри” О. Корнійчука, “Ранок” І. Микитенка, “Аванпости” І. Кириленка, акцентуючи на тому, що факт їх перекладу російською мовою є неспростовним аргументом їхньої політичної благонадійності.

Завершуючи огляд, Юрій Косач виводить оригінальну формулу “псевдолітератури реп-

тильного характеру”: мовчазне служіння радянській ідеології, політична лояльність, боротьба з міфічним “українським націоналістичним шовінізмом”, повний відрив від національних літературних традицій.

У концептуальному огляді “Шляхи розвитку сучасної української літератури” Юрій Косач характеризує конститутивні атрибути національного письменства другої половини 30-х рр. ХХ ст., ключовим завданням якого була боротьба за утвердження національної ідеї: “Виняткова риса сучасного відродження української літератури, її нерозривний зв’язок із сукупністю суспільно-політичних процесів, які відбуваються зараз в українському суспільстві...” [5, с. 3]. Автор, тонко відчуючи найменші зміни в політичних і культурних настроях доби, з аналітичною тверезістю дає оцінку найболючішим питанням національного життя українців в аналізований період, делікатно, без будь-яких образливих звинувачень письменників у політичній тенденційності, наголошує, що в непросту для української нації епоху органічне поєднання мистецьких явищ із суспільно-національними течіями не вважається, позаяк “енергія літератури спрямована на виконання поставлених ідеєю завдань, які є імпульсом для енергії епохи” [5, с. 3]. Публіцист генерує думку про те, що талановитий художник слова з високим рівнем національної свідомості здатний “стати духовним поводитирем епохи”.

Косач відвертий у своїх розмислах про трансформацію природи діалогу “письменник і читач”, яка на етапі гострих політичних протистоянь характеризувалася “войовничим” навіязуванням письменником читачеві своїх поглядів. Водночас він акцентує увагу на тому, що така тенденція мала й певне позитивне значення, кращі українські письменники зуміли вплинути на формування стійкого національного світогляду у свого читача, пробудивши при цьому гнів у російсько-більшовицьких україножерів Постишева й Затонського, котрі називали наше письменство “отрутою і гангреною, що поширюється в душах робітників і селян”.

У статті наголошено, що на шляху свого культурного відродження новітня українська література, яка починає свій відлік від Лютневої революції 1917 р., репрезентувала “нові постаті, дух і сенс”, керувалася українською національною ідеєю як одним із головних критеріїв у створенні художнього полотна, яка допомогла їй гідно подолати непросту ситуацію вибору “між молотом руйнівного інтернаціоналізму і ковадлом власного провінціалізму”, викресати “живий національний дух” і “врятувати його іскорки від загибелі” [5, с. 4]. З погляду історичної ретроспективи окреслюються позитивні зміни в національному письменстві: “перемога здо-

рового інстинкту національного самозахисту”, створення завершеної цілості літературного процесу, наближення до горизонтів сучасної європейської літератури.

У полемічній статті “Розчаровані й наша відповідь”, архітектоніку якої визначають зіставлення громадянської позиції щодо комуністичної доктрини українських митців 20–30-х рр. ХХ ст. і європейських творців культурного дискурсу кінця 40-х рр. ХХ ст., публіцист наголошує, що українські інтелектуали М. Хвильовий, М. Куліш, О. Влизько, Ю. Липа першими в Європі зрозуміли облудність “химери всесвітнього макіавеллізму”, тоді як світоглядний антикомуністичний бунт у європейських митців А. Мальро, І. Сіллоне, А. Жіда настав після страшних уроків Другої світової війни, осмислення політики Радянського Союзу.

Торкаючись образу М. Хвильового як зразка органічного поєднання слова й дії, Юрій Косач маніфестує, що український інтелектуал за зневіру в комуністичній ідеї і за вчинки, звершені в ім'я “загірної комуни”, єдиний заплатив життям, тим самим взявши на себе відповідальність українських “розчарованих перед людством, як і перед тими їхніми однодумцями, що їх вони пережили” [4, с. 4]. Публіцист, не без пафосу, артикулює: українець Микола Хвильовий сповнив свою місію національного митця раніше, ніж про це заговорили митці Заходу в повенну добу. Образ кулі в статті асоціюється з вимушеним творчим мовчанням митця, яке в добу тотального знищення національної літератури є більш значущим, ніж цілі томи: “У найбільш вирішальній хвилині із Хвильовим, його ж вмовкненням замовкала, не маючи змоги крикнути на весь світ, українська нація. Не песимізм, не зневіра, а віра, що саме напередодні розквітання, була відповіддю наших “розчарованих”. Вони вмовкали так чи інакше, не маючи змоги говорити, але вони полишали свій заповіт, свої німовні слова, що ними промовило їхнє покоління, люди рр. 1933–1944, як своїми” [4, с. 5].

Публіцист переконує, що українські письменники, на відміну від західноєвропейських колег, виробили чітку гуманістичну антикомуністичну теорію, позбавлену ілюзій, зуміли витворити такі художні образи, які стали символом нового покоління українців. Первородство українських інтелектуалів публіцист убачає й у тому, що їхній творчий і громадянський бунт розгорнувся “у національну революцію, у повстання мас”, у виробленні прогресивного “прямого шляху української культури: до усвідомлення й відкриття себе як джерела віри й сили” [4, с. 5].

Знаковим постатям мистецького життя 20–30-х рр. ХХ ст. присвячена й низка портретних нарисів Юрія Косача. Через місяць після самогубства Миколи Хвильового на

сторінках журналу “Наш клич” під псевдонімом Аскольд Згорянич він друкує своєрідний нарис-реквієм митцеві, чий непересічний талант вгас під тиском радянської диктатури. Косач розглядає смерть Миколи Хвильового в площині політичного, а не літературного життя України, наголошуючи, що в означений період “смерть письменника, що є zarazом будівничим і духовим керівником своєї спільноти <...> подія, часто глибокого політичного змісту, це інколи й перелам епох в історії тієї суспільної групи, до якої належав і на якій тлі творив письменник, це початок або кінець означених глибоких процесів ідеологічно-суспільного характеру, на які поклав “печатку свого духа” даний письменник” [1, с. 2].

Окремі штрихи до портрета Миколи Хвильового, зроблені Косачем у нарисі, вражають своєю оригінальністю й сміливістю суджень про такі складні проблеми як-то: ідеологічне роздвоєння митця, позачасовість творчого набутку талановитих творців національної літератури, вплив політичної ситуації на творчу еволюцію письменника. Публіцист одним із перших розпочав самобутній публіцистичний і літературно-критичний дискурс про роль Хвильового в житті української нації першої декади ХХ ст. Автор нарис-реквієму по-математичному точно окреслює формулу трагічності образу М. Хвильового: духовне “сполення” революційною героїчною добою й фанатичне позиціонування її ідеалів: “І ніхто як він не пережив такого страшного, трагічного в наслідках конфлікту, розздвіння з сучасністю – нікого так мало не розуміли як його, бо трагедією кожного письменника є те, що він випереджує сучасність” [1, с. 2].

Заслуговує на увагу й компаративний підхід, використаний у портретному нарисі, який дав змогу ввести людську та творчу трагедію Хвильового-митця в складний процес розвитку національного письменства на материковій Україні й у діаспорі. Юрій Косач досить образно означає роль поетичного слова чільних представників національного письменства 20-х рр. ХХ ст. в оспівуванні національно-визвольних змагань та революційних подій на Україні: “Коли говорити про співзвучних епосі письменників і поетів, то Павло Тичина був би дзеркалом перших днів революції <...>; поетами самої революції, громадянських війн і визвольних змагань були б Володимир Сосюра і Юрій Липа, поетами кінця революції і пореволюційних буднів: Євген Маланюк і Микола Хвильовий” [1, с. 2]. Публіцист за допомогою конкретних біографічних фактів та аналізу тематики творів митців доби Хвильового логічно доводить читачеві, що найбільше спільних точок дотику в засадничих принципах у митця було з Є. Маланюком: бачення окцидентального прямування української культури,

боротьба з “малоросійщиною” і провінційністю в українському мистецтві.

Юрій Косач не боїться виголошувати досить радикальні й категоричні тези про одного зі своїх творчих наставників: “Хвильовий умер властиво три-чотири роки тому назад. Умер, розуміється як поет і політичний діяч. Його вбила всесильна, “общесоюзна” духовна Чека” [1, с. 2]. Публіцист не ставив за мету епатувати читацьку аудиторію своїми голосними заявами, а прагнув показати страшну трагедію українського митця в лещатах тоталітарної системи, коли письменник, зазнаючи політичних переслідувань, змушений був поступатися своїм світоглядним і творчим принципам, стаючи співцем диктатури пролетаріату, або “відійти у тінь”. Трагедія ж Хвильового бачиться для Ю. Косача ще масштабнішою від того, що митець був фанатом революції, сприйнявши революційну боротьбу як романтик, невдовзі гірко розчарувався в політиці пролетарських керманічів, особливо щодо українського національного питання. Косач досить переконливо, покликаючись на зміну ідейно-тематичного діапазону у творчості М. Хвильового, твердить, що “комуніст-партієць”, “письменник республіки”, “некоронований володар українських комуністичних духів” свідомо йде в контрнатуп супроти політики радянської влади, публічно виступивши з “апостатською, впрост “донцовсько-контрреволюційною” проблемою “Європа чи Росія?” [1, с. 2]. Для Косача є очевидним, що “Камо грядеши?” стали відправною точкою “нуртувань” не тільки в культурній, а й політичній площині, вкотре потверджуючи величезний вплив публіцистичного слова на громадську думку та почуття нації в конкретний історичний момент. Автор нарису наводить на доказ своїх думок появу на українському політичному й економічному полі течій “шумськізму” й “волобуївщини”, які зародилися під впливом ідей, висловлених у публіцистиці М. Хвильового. Нарисовець намагається застерегти своїх сучасників від будь-якої канонізації постаті українського митця і громадського діяча, вважаючи, що його літературна й особливо публіцистична діяльність вимагає неквапливого уважного вивчення й осмислення, особливо для подальшого розвитку теоретичних підвалин українського націоналізму. Віддаючи належне М. Хвильовому як письменникові, Ю. Косач найбільшою заслугою перед Україною вважає те, що він “сколихнув хаос всеукраїнський, скоординував його не окреслені досі хотіння в означену ціль і показав шлях у Майбутнє” [1, с. 2].

У короткій портретній замальовці “Юрій Яновський”, надрукованій на сторінках часопису “Обрії”, публіцист у піднесено-урочистому тоні дає високу оцінку “міделитому”

епосу талановитого українського літератора. Кожне положення розкриває нову стильову грань митця, його новаторські здобутки як письменника-романтика. Так, роман у новелах “Вершники” Ю. Косач атестує твором революційної епохи, “простим і нещадним у своєму ритмі документом, писаним так близько до людей і до землі” [6, с. 3]. На доказ своїх аналітичних суджень про гуманістичну доміанту “Вершників” публіцист наводить промовисті цитати з твору Ю. Яновського. Акцентує увагу Ю. Косач і на глибоко національному характері роману, який виявився в майстерному творенні образів “нездоланної і ясної людини України” й “землі української”.

Розкриваючи риси романтичної стилістики творів митця, Ю. Косач особливий наголос робить на неповторності ритму його прозових творів, який створює особливу “мальовничу музичальність”. Шукаючи витoki творчої манери Ю. Яновського, автор портретної замальовки висловлює думку про вплив на його творчість гоголівської стилістики і прозової школи І. Нечуя-Левицького, із безсумнівним вкрапленнями традицій “розхристаних імпресіоністів”. Такий стилістичний конгломерат, помножений на новаторські художні відкриття самого митця, на думку Ю. Косача, дають право стверджувати про потужне входження Ю. Яновського на світовий літературний виднокруг, який своїми творами зумів надати тогочасній добі “український вислів, що зосереджує в собі і ліризм, і силу відродженого народу” [6, с. 3].

До портретних нарисів, присвячених митцям періоду Розстріляного Відродження, належить і публікація “Поет-герой” про Григорія Косинку, видрукувана у “Краківських вістях” у 1943 році. У нарисі Косач створює образ письменника-борця, письменника-інтелектуала, котрий загинув “за українську народну стихію”, ставши жертвою сталінських репресій. Публіцист, на наш погляд, досить точно називає основні причини, які змусили радянське керівництво фізично знищити талановитого українського митця: “Вмер за те, що його новели – це були полум’яні бризки цього нестримного потоку народної волі, вмер за те, що потрапив відбити снагу цієї жорстокої, революційної, селянської України, України тих “залізних людей”, про яких він знав, що “вони є, є такі люди” [6, с. 3].

Юрій Косач для створення цілісного образу Григорія Косинки обирає й досить цікавий компаративний прийом: зіставляє героїчні життєписи українського митця та французького поета революції Андре Шеньє, доводячи, що біографія митця нерозривно

пов'язана не тільки з творчістю поета, а й з історією держави, що яскраво підтверджено життєвим подвигом обох письменників.

Для автора нарису Косинка є втіленням образу "залізної людини", котру не зломало життя, чужий його ідеологічним переконанням режим. На підтвердження своїх тверджень Косач наводить уривки з листів Косинки до дружини, які свідчать про стійкий характер поета, який міг би стати всеукраїнським трибуном, творцем селянського епосу європейського значення. Високо поцінуючи новелістичний талант Косинки, нарисовець наголошує, що, незважаючи на її новаторський і революційний характер, вона має міцні національні традиції, насамперед стефаниківські. Завершуючи нарис про чільного представника покоління Розстріляного Відродження, Косач стверджує: "Був із породи тих, як їх називає Юрій Липа "селянських королів", що Шевченко, Франко, Стефаник, із раси українських селян, які вміють бути твердішими за їхню тверду долю. Але Косинка єдиний: і своєю біографією, і своєю творчістю письменник-герой, із легіону вірних, вірних батьківщині й своєму мистецькому покликанню" [6, с. 4].

IV. Висновки

Публіцистично-літературознавчі виступи Юрія Косача в еміграційних виданнях про роль покоління 20–30-х рр. як спадкоємців і носіїв української ідеї, оборонців кращих національних традицій та творців нового проєвропейського прямування української культури, не тільки потверджують неабиякий хист наймолодшого представника публіцистичної династії Драгоманових-Косачів як публіциста та літературного критика, а й слугують прикладом органічного поєднання публіцистичної наснаженості й наукової об'єктивності, майстерності бачити найменші грані проблеми, яка залишилася не-

поміченою іншими. Літературознавча публіцистика Ю. Косача про мистецьке покоління 20–30-х рр. ХХ ст. декретувала тяглість української національної ідеї й спонукала сучасне йому покоління мистецької інтелігенції в нових геополітичних обставинах еміграції до активної праці в ім'я України

Отже, публікації аналізованого тематичного сегмента публіцистичної практики Юрія Косача відкривають цікаві горизонти для нових наукових студій як про талановите мистецьке покоління 20–30-х рр. ХХ ст., так і поглибленого вивчення творчої лабораторії самого публіциста, яка може слугувати гарною школою для творців сучасного публіцистичного та літературознавчого дискурсу.

Список використаної літератури

1. Косач Ю. Микола Хвильовий (1893–1933) / Юрій Косач // Наш клич. – 1933. – 18 червня. – С. 2–3.
2. Косач Ю. Поет-герой / Юрій Косач // Краківські вісті. – 1943. – 19 лютого – С. 3–4.
3. Косач Ю. Про літературні відносини в УРСР / Юрій Косач // Biuletyn polsko-ukrainski. – 1934. – № 44. – С. 4–6.
4. Косач Ю. Розчаровані й наша відповідь / Юрій Косач // Час. – 1946. – 24 грудня. – С. 4–5.
5. Косач Ю. Шляхами розвитку сучасної української літератури / Юрій Косач // Biuletyn polsko-ukrainski. – 1934. – № 38. – С. 3–4.
6. Косач Ю. Юрій Яновський / Юрій Косач // Обрії. – 1951. – Ч. 2 (червень). – С. 3.
7. Шерех Ю. Стилї сучасної української літератури на еміграції / Юрій Шерех // Пороги і Запоріжжя. Література. Мистецтво. Ідеології : в 3 т. / Ю. Шерех. – Харків : Фоліо, 1998. – Т. 1. – С. 161–195.

Стаття надійшла до редакції 15.09.2014

Семенко С. В. Публицистические выступления Юрия Косача о роли творческого поколения 20–30-х годов ХХ века в сохранении непрерывности украинских духовных традиций

В статье освещается роль поколения 20–30-х гг. ХХ в. в сохранении непрерывности украинских духовных традиций на материале публицистической практики Юрия Косача, одного из ведущих представителей благородной династии Драгомановых-Косачей. К анализу приобщены разножанровые публикации журналиста, представленные на страницах национальной эмиграционной периодики. Акцентируется внимание на общности мировоззренческих концепций Ю. Косача и творческого поколения 20–30-х гг. ХХ в. Советской Украины на пути к утверждению авторитета украинской литературы в мировом пространстве.

Ключевые слова: национальные традиции, новаторство, европеизм, украинский художник, политические репрессии.

Semenko S. Journalistic Publications of Yurii Kosach about the Role of Artistic Generation of 20s–30s of the 20th century in Maintaining Continuity of Ukrainian Spiritual Traditions

The purpose of this article is to highlight the role of the generation of 20-30 years of the 20th century in maintaining continuity of Ukrainian spiritual traditions in the light of journalistic practice Yurii Kosach, one of the leading representatives of the noble dynasty Drahomanovs–Kosachs. The current analysis involved publications of journalist of different genres represented on the pages of national émigré periodicals. This study focuses on the communion of the ideological concepts of Y. Kosach and artistic generation of 1920s – 1930s years of Soviet Ukraine towards the establishment of the

authority of Ukrainian literature on world area. At the same time author highlights the unwavering position of publicist concerning Stalin's repressive policy against the Ukrainian artistic intelligentsia and open condemnation by Kosach anti-Ukrainian Soviet propaganda.

Thoroughly analyzed literary reviews and portrait essays of Y. Kosach dedicated to M. Khvyliovyi, Y. Yanovskyi, and H. Kosynka. The basic techniques of Kosach-journalist in the field of portraiture essay and review articles are analyzed in the article.

The author highlights one of the strengths of aspect of Kosach – attentive literary critic of the national literature. Highlighted the key components of individual manner of Kosach critic: organic combination of academic analysis and journalistic pathos in study of remarkable literary events of national writing, encyclopedic erudition, and precision of theoretical definitions. The publication is defined Kosach's ability to observe the slightest feature of individual artistic style of writer, free operation of facts of the history of national and world literature.

In line with the main topic author of the article also reveals the following problems: a combination of tradition and innovation, the role of the artist in the life of the people, pro-European movement of socio-political and cultural life of Ukrainian nation, protective role of Ukrainian literature.

The author of the article argues that literary journalism Y. Kosach about artistic generation of 1920s –1930s declared continuity of Ukrainian national idea and urged intellectuals to active work for the sake of Ukraine in the new geopolitical circumstances of emigration.

Key words: national tradition, innovation, Europeanism, Ukrainian artist, political repression.